

**ANLEGG-
VETERANEN**

Traktorvals

Denne ombygde BM-traktoren har engang blitt brukt til veiplanering og veibygging på E6 i Oppland.

Statens vegvesen

fra Gudbrandsdalen

En BM-traktor med vibrasjonsvals bak og dozerskjær foran står på Norsk Vegmuseum utenfor Lillehammer. Den har engang blitt brukt til planering av veier i Oppland.

Tekst: Steinar Steinkopf Sund
Foto: Norsk Vegmuseum

Traktoren er av typen Bolinder Munktell 55 Drabant og er produsert i Eskilstuna i Sverige i 1957 og ombygd til vegvals og dozer samme året av firmaet A/S Akerselv-ens Maskinverksted i Oslo. Maskinen ble ifølge museet kjøpt inn i 1965 av Erling Rolstad i maskinentreprenørfirmaet Erling Rolstad A/S. Han skal ha fortalt til museet at han kjøpte den på auksjon av vegvesenet og brukte maskinen mye til dozing og valsing på veganlegg i Oppland, blant annet på E6 utbyggingen mellom Vinstra og Jensbakken. Selskapet solgte maskinen i 1977.

Fungerte bra

Kjøperen var Erling Lusæter fra Heidal. Lusæter husker godt det gamle klenodiet.

- Den var fin. Jeg var fornøyd med den. Maskinen hadde et stort og tungt skjær og vals, og den fungerte greit da den var her. Jeg planerte litt vei med den og brukte den på noen veianlegg rundt gården her, forteller han.

Det var en god maskin og han var fornøyd med den. En gang hadde han kjørt den riktig langt.

- Jeg kjørte den fra Skjåk der maskinen var brukt i

veianlegg av Erling Rolstads bror Reidar Rolstad og helt hit. Med bil tar det halvannen time, men jeg brukte nok tre-fire timer. Den går jo ikke så veldig fort, humrer han.

Maskinen er tung og har en kraftig veltebøyle. Den syntes han var god å ha, men han har aldri hatt bruk for den.

- Det var jo en viss risiko med å valse ute på løse veikanter. Jo mer du klemmer valsen ned, jo mindre drar den på bakhjula og da kan den vibrere seg dit det heller, forteller han.

I slike situasjoner måtte trykket på valsen reduseres slik at de væskefylte bakhjula kunne ta kontroll over valsen igjen. Men det har

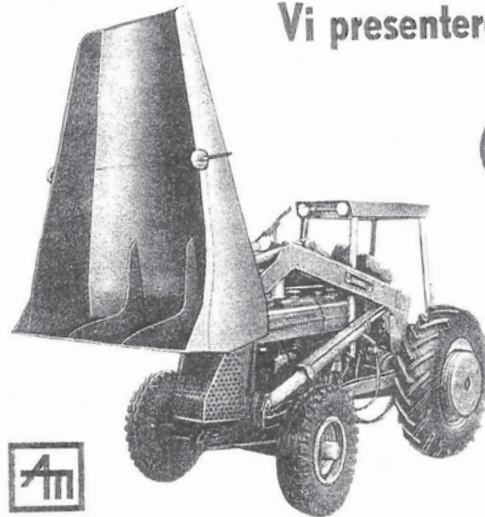

Traktoren er utstyrt med vibrasjonsvals bak.

ANLEGG- VETERANEN

NVM 2067

Vi presenterer den store nyheten

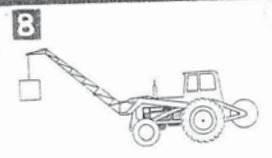
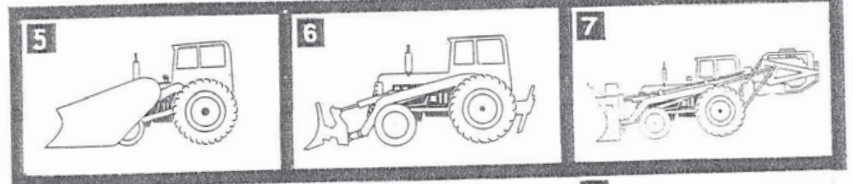
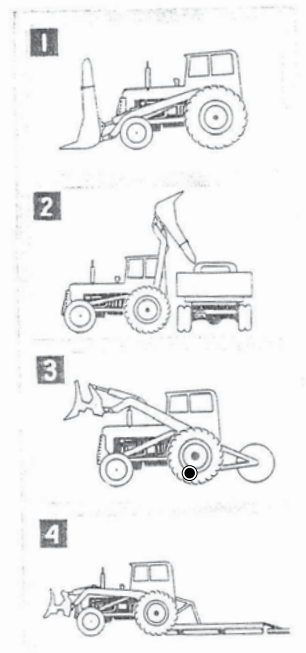
Etter fem års konstruksjonsarbeide og 16 måneders prøvekjøring med prototypen kan vi nu tilby en gjennomprøvet maskin med økede muligheter for økonomisk helårsdrift.

BM DRABANT er et eksempel på VOLVO-KONSERNETS skandinaviske samarbeide - AB Bolinder-Munktell i Eskilstuna og A/S Akerselvns Maskinverksted i Oslo.

DRABANT-systemet er bygget på Europas kraftigste spesialchassi med redskaper og maskinvekt tilpasset norske arbeidsforhold.

Totalvekt: 6500-10500 kg. med redskap.

1 Overhead- og frontlaster	5 Snøplog
2 Lastning	6 Dozerblad med isrivverskjær og opprivere
3 Dozerblad og vibrasjonsvalse	7 Snøfreser
4 Dozerblad og vegskrape	8 Mobilkran

Forlang nærmere opplysninger hos:
BOLINDERS NORSKE A/S
KONGENSØT. 17, OSLO - TLF. 41 12 72, 41 19 33, 42 73 56

2067

[Fra NVT, nr. 3-1958]

alltid gått bra for hans del
- Dette var jo ikke akkurat noe spesielt for denne valsen. Den vibrerte ikke noe mer enn andre og uansett vals er det farlig å komme for nær utpå kantene. Man må være forsiktig, presiserer han.

Norsk-svensk samarbeid
Traktoren er forsynt med hydraulikk på skjæret og valsen. Når valsen presses ned i bakken, løftes bakhjulene litt opp og da kan en miste framdriften spesielt i oppoverbakke. Maskinen har en firetakts firesylindret dieselmotor med typenummer 1054 som har et volum på 4,46 liter og en effekt på 53 hestekrefter. BM 55 ble produsert fra 1953 til 1959 i totalt 1714 eksemplarer. Dette skal ifølge museet ha vært den første traktoren til Bolinder Munktell som hadde differensialsperr.

Akerselven Maskinverksted A/S i Oslo har bygd om flere slike traktorer til dette og andre ulike formål. Museet har funnet en annonse som Bolinders norske avdeling hadde rykket inn i Norsk vegtidsskrift nr. 3-1959 og viser at det på den tiden eksisterte et samarbeid mellom den svenske traktorprodusenten og det norske maskinverkstedet. Ifølge annonsen var det syv ulike redskapsalternativer å velge mellom.

Bolinder Munktell AB ble grunnlagt i 1932 og var mest kjent for sine traktorer. Under krigen produserte de blant annet traktorer som gikk på knott ved hjelp av en vedgassgenerator. Etter krigen innledet selskapet etter hvert et samarbeid med Volvo. Lønnsomheten var

synkende i etterkrigsårene og det endte med at Volvo overtok alle aksjene i selskapet. Navnet ble forandret fra Bolinder Munktell til

Volvo BM. Her i Norge ble Bolinder Munktell importert av Norsk Separator A/S, Oslo. De hadde importen i 1940-årene. Senere overtok

Norsk A/S Alfa-Laval, Oslo og Bolinders Norske A/S, Oslo. Fra omlag 1955 overtok Felleskjøpene importen. ●

Denne annonsen stod i Norsk vegtidsskrift nr. 3-1959.